

سیستم یکپارچه مدیریت (IMS) سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس (PSEEZ)

عنوان: راهنمای مدیریت HSE پیمانکاران

کد: HSE -G -01

تضمین کیفیت (QA)	شماره بازنگری	تصویب کننده	تأیید کننده	تهیه کننده	
		مهدی یوسفی	بهرام دشتی نژاد	بهرام دشتی نژاد	نام و سمت
		۴/۵/۲۳	۱۵/۵/۲۳	۱۵/۵/۲۳	تاریخ
					امضاء

توجه:

این مستند، جهت تهیه دستورالعمل مربوطه در کلیه شرکت های مستقر در منطقه ویژه پارس تدوین گردیده است که مسئولیت اجرای آن به عهده بالاترین مقام شرکت های یاد شده می باشد و نظارت بر حسن اجرای آن توسط HSE ارشد سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس انجام خواهد شد. بدیهی است عدم تدوین دستورالعمل مربوطه و اجرای صحیح آن، به منزله ی انحراف از مجموعه قوانین و مقررات راهبردی HSE منطقه تلقی گردیده و مراتب مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت، زیرا هرگونه انحراف در اجرای صحیح قوانین و مقررات، در منطقه، با توجه به اثرات دومینو و تجمعی، غیر قابل جبران خواهد بود.

صفحه	فهرست
۴	۱ مقدمه
۴	۲ دامنه کاربرد
۴	۳ اهداف
۳	۴ تعاریف
۷	۵ الزامات قانونی
۷	۶ تعیین استراتژی قرارداد
۹	۷ فرآیند مدیریت HSE پیمانکاران
۹	۷-۱ نحوه ورود HSE در قراردادها
۱۰	۷-۲ نقشها و مسئولیت ها
۱۳	۷-۳ حداقل الزامات HSE کارفرما
۱۴	۷-۳-۱ الزامات HSE در طراحی و مهندسی
۱۵	۷-۳-۲ الزامات نصب و ساختمان، خدمات فنی و عمومی
۱۵	۷-۳-۲-۱ تجهیز کارگاه
۱۶	۷-۳-۲-۲ قوانین و مقررات عمومی HSE
۱۷	۷-۳-۲-۳ نیروی انسانی
۲۰	۷-۳-۲-۴ اجرا و عملیات
۳۰	۷-۳-۳ الزامات HSE در زمان پیش راه اندازی و راه اندازی

۱ - مقدمه

با توجه به روند رو به رشد فعالیت پیمانکاران در صنعت نفت و حوادث پیمانکاری که در برخی موارد خسارات سنگین و غیرقابل جبرانی را نیز در بردارند، به جهت مدیریت و کنترل عملکرد پیمانکاران و تعریف رویه درست ارتباط کاری بین کارفرما و پیمانکار و تقسیم صحیح مسئولیت ها و وظایف بین آنها "راهنمای مدیریت HSE پیمانکاران" توسط مدیریت HSE ارشد سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، تدوین شده است.

در این مستند سعی شده است با رعایت قوانین و مقررات موجود در صنعت نفت، نحوه نظارت صحیح بر روند انجام کار از جهت رعایت الزامات و اولویت های HSE اعمال شود و حدود وظایف و م سئولیت های مورد نیاز کارفرما و پیمانکار نیز به تفکیک به عنوان راهنما شرح داده شود.

لازم به ذکر است که الزامات اشاره شده در این مستند به عنوان الزامات حداقلی بوده و اداره HSE شرکت ها، بر اساس این راهنما و با توجه به ماهیت، مأموریت و نوع فعالیت شرکت مربوطه، می بایست نسبت به تهیه دستورالعمل HSE پیمانکاران با هماهنگی واحدهای امور پیمان ها و قراردادهای و امور حقوقی و سایر واحدهای ذیربط در شرکت متبوع خود اقدام و بر اجرایی شدن کامل آن نظارت نمایند.

تبصره ۱: این مستند مکمل آیین نامه های حفاظت ایمنی و بهداشت کار، الزامات سازمان محیط زیست و سایر دستورالعمل ها و مستنداتی است که در خصوص بهداشت، ایمنی و محیط زیست توسط مراجع ذیصلاح در کشور تدوین گردیده و پیمانکار موظف است، علاوه بر این راهنما، تمامی آنها را به مورد اجرا بگذارد.

۲ - دامنه کاربرد

کلیه شرکت های مستقر در منطقه ویژه پارس و پیمانکاران آنها شامل فعالیت های مهندسی، خرید، ساخت و ساز، خدماتی و

....

۳ - اهداف

۳-۱ تعیین یک استراتژی برای مدیریت HSE پیمانکاران جهت حذف و یا کنترل عوامل زیان آور محیط کار و پیشگیری از بروز حوادثی که در حوزه کار پیمانکاران منجر به آسیب به نیروی انسانی، تجهیزات، تاسیسات و یا

محیط زیست می گردند.

۳ ۴ تعریف حداقل الزامات HSE که باید در تمامی قراردادهای پیمانکاری لحاظ گردد.

۳ ۴ کمک به مدیریت دو طرفه "کارفرما - پیمانکار" در بهبود عملکرد HSE و داشتن آگاهی دو جانبه نسبت به موضوعات مربوطه.

۳ ۴ تعیین وظایف "کارفرما - پیمانکار" در هر یک از فازهای پروژه، به منظور اطمینان از انجام کار ایمن.

۴ - تعاریف

• طرح

به مجموعه ای از پروژه های صنعتی / ساختمانی مرتبط با یکدیگر در حوزه نفت و گاز جهت نیل به هدف مشخص اطلاق می شود که با اتمام و بهره برداری آن، هدف مورد انتظار از سرمایه گذاری تامین و بخشی از عملیات نفتی مندرج در قانون نفت محقق می شود.

• پروژه

مجموعه فعالیت های موقتی با منابع معین برای دستیابی به نتایج منحصر به فرد و پایدار (محصول/خدمات) که می تواند بخشی از عملیات یک طرح باشد.

• کارفرما

شخصیتی حقوقی است که بنا بر تکالیف قانونی مسئولیت پدیدآورنده طرح ها و پروژه های صنعت نفت را بر عهده دارد و یک طرف موافقت نامه یا قرارداد بوده و انجام موضوع موافقت نامه و یا قرارداد را به طرف دیگر پیمان واگذار می نماید.

• مجری

شخصیتی حقیقی است که از طرف کارفرما وظیفه دارد با بکارگیری سایر عوامل مدیریت و اجرا و هماهنگی آنان طرح/پروژه را اجرا نماید.

• مدیر طرح

شخصیتی حقیقی است که به نمایندگی از طرف کارفرما حسب مورد مسئولیت مدیریت، کنترل و هماهنگی طرح / پروژه و مراحل اجرایی را در چهارچوب قرارداد بسته شده با کارفرما به عهده دارد.

• پیمانکار اصلی

شخصیتی حقوقی است که برای انجام خدمات پیمانکاری تشخیص صلاحیت شده است. در این مستند منظور از پیمانکار، پیمانکار اصلی است مگر آنکه به پیمانکار فرعی اشاره شده باشد.

• پیمانکار فرعی

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی یا دولتی خارج از مجموعه شرکت های اصلی مستقر در منطقه که از طرف پیمانکار اصلی به کار گرفته می شوند.

• نماینده کارفرما

شخصی است اعم از حقیقی یا حقوقی که به منظور نظارت بر حسن اجرای عملیات / خدمات موضوع پیمان، از طرف کارفرما تعیین و معرفی می گردد و مسئولیت نظارت مسایل مربوط به HSE پیمانکار را نیز برعهده دارد. لذا در کلیه مسایل مربوط به HSE، موظف است نظرات HSE کارفرما را (بدون دخل و تصرف) به پیمانکار منتقل نماید.

• نماینده HSE پیمانکار

شخصی است که از طرف پیمانکار به منظور نظارت، اجرا و پیگیری مسائل مربوط به HSE در محدوده عملیات کاری پیمانکار تعیین و به کارفرما معرفی می گردد. تأیید صلاحیت نماینده HSE پیمانکار برعهده اداره واحد HSE کارفرما می باشد.

• سطح ریسک قرارداد

بسته به عوامل تعیین کننده ریسک پروژه نظیر شدت و احتمال آسیب های وارده به نیروی انسانی و سرمایه تحت تاثیر پروژه، سطح ریسک قرارداد توسط کارفرما تعیین می گردد. نتایج مطالعات ارزیابی ریسک به صورت کیفی در ماتریس ریسک با عنوان ریسک پائین، متوسط و بالا، طبقه بندی می شود.

• HSE-Plan

منظور از HSE-Plan، سندی است که در آن خط مشی HSE، ساختار، روابط، وظائف و مسئولیت ها، روش ها و دستورالعمل های اجرایی، مدیریت ریسک و تدوین شده است.

• استراتژی قرارداد

منظور از استراتژی قرارداد، اتخاذ شکلی از فرآیندهای مدیریت HSE است که بر اساس آن وظایف به شکل صحیح بین کارفرما و پیمانکار تقسیم می شود و بستگی به حجم پروژه (قرارداد کوچک، متوسط و بزرگ) سطح ریسک پروژه و همچنین نوع پیمان دارد.

• متقاضی

شخصیتی حقوقی است که در ساختار سازمانی کارفرما، موضوعی از فعالیت را برای انجام آن برون سپاری نموده و موضوع پیمان توسط پیمانکار در چهارچوب مقررات انجام می پذیرد.

۵ - الزامات قانونی

- ۵ ۱ - مجموعه مقررات ایمنی عمومی شرکت ملی نفت ایران ۱۳۹۲
- ۵ ۲ - مجموعه مقررات ایمنی تخصصی شرکت ملی نفت ایران ۱۳۵۳
- ۵ ۳ - مقررات وزارت کار و امور اجتماعی
- ۵ ۴ - قوانین و مقررات سازمان تامین اجتماعی و بیمه های درمانی
- ۵ ۵ - مجموعه مقررات بهداشت حرفه ای شرکت ملی نفت ایران ۱۳۸۹
- ۵ ۶ - مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۵ ۷ - مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست ایران (۲ جلد)، دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان حفاظت محیط زیست، اسفندماه ۱۳۸۳
- ۵ ۸ - قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای محیط زیست انسانی ۱۳۹۱
- ۵ ۹ - مجموع قوانین و مقررات زیست محیطی در صنعت نفت ۱۳۹۳
- ۵ ۱۰ - کالج راهنماها و دستورالعمل ها و رویه هایی ابلاغی شرکت ملی نفت ایران

۶ - تعیین استراتژی قرارداد

قبل از ارائه اسناد مناقصه به پیمانکار، کارفرما باید استراتژی قرارداد را از جهت HSE تعیین و نوع و میزان نظارت کارفرما و نیز اختیارات پیمانکار را مشخص نماید.

با توجه به حجم پروژه و سطح ریسک آن در مرحله تعیین استراتژی قرارداد، نحوه تقسیم وظایف بین کارفرما و پیمانکار تعریف می شود. لذا کارفرما می بایست قراردادها را به سه دسته به شرح زیر تقسیم نماید.

الف- قراردادهای کوچک/متوسط/ بزرگ با ریسک پایین و متوسط

سطح ریسک این قراردادها پایین یا متوسط است، در این گونه قراردادها نیازی به HSE-Plan نیست و پیمانکار می تواند بر اساس قوانین و مقررات HSE کارفرما و الزامات تعریف شده در بند ۶-۲، در قرارداد مربوطه بر اساس رویه های خود عمل نموده و کارفرما بر کنترل و اثر بخشی عملکرد HSE پیمانکار نظارت داشته باشد.

نمونه ای از این نوع قراردادها عبارتند از خدمات تعمیر و نگهداری ساختمان های اداری، خدمات نظافت و آبخارخانه، فضای سبز و ...

ب- قراردادهای کوچک / متوسط با ریسک بالا

زمانی که تعداد محدودی پیمانکار بر روی یک پروژه با سطح ریسک بالا در حال فعالیت هستند و یا اهمیت پروژه به گونه ای است که کارفرما و پیمانکار در فعالیت تنگاتنگ با هم کار می کنند، در آن صورت پیمانکار موظف است ضمن رعایت کامل الزامات HSE کارفرما مطابق با بند ۶-۲ و سیاست های کلان کارفرما، ضوابط اختصاصی مورد نیاز کار را متناسب با الزامات HSE کارفرما در قالب HSE-Plan آن مطابق با بند ۶-۴ با تأیید کارفرما آماده نماید که پس از آن کارفرما نقش نظارت عالی را بر اجرای HSE-Plan پیمانکار جهت حصول اطمینان از حسن انجام کار خواهد داشت.

نمونه ای از این نوع قراردادها عبارتند از فعالیت های مربوط به ساخت و ساز، راهبری تأسیسات و سیستم های گرمایش و سرمایش و تهویه، تعمیرات اساسی و خدمات تعمیراتی، تعمیرات تخصصی ماشین آلات نقلیه سنگین، فوق سنگین، ویژه و ماشین های متحرک ساختمانی و جرثقیل، عملیات عایق بندی و بنائی صنعتی و عملیات داربست بندی، عملیات رنگ آمیزی، سندبلاست و ... که در داخل فانس یا محدوده عملیاتی شرکت های مستقر در منطقه ویژه پارس انجام می گیرد.

ج- قراردادهای بزرگ با سطح ریسک متوسط و بالا

در صورتی که موضوع مورد واگذاری در پیمان از ماهیت فنی و اجرائی و پیچیدگی خاص و تنوع فعالیت های عملیاتی برخوردار بوده و یا کار در فضای مستقل و قابل تفکیک انجام گیرد به طوریکه تحت تأثیر ریسک های فعالیت همجوار قرار نگیرد، نظیر طرح های توسعه ای و احداث یک فاز یا پروژه جدید، پیمانکار موظف خواهد بود بر اساس چهارچوبی که کارفرما در اختیار آن قرار می دهد یک HSE-Plan ارائه نماید که پس از تأیید کارفرما به اجرا در می آید و در طول مدت پروژه، کارفرما نیز موظف است بر حسن اجرا و اثربخشی HSE-Plan پیمانکار نظارت دائم داشته باشد.

۷- فرآیند مدیریت HSE پیمانکاران

۷-۱ نحوه ورود HSE در قراردادها

۷-۱-۱ - در صورت انجام مناقصه محدود متقاضی می بایست قبل از تهیه و ارائه اسناد مناقصه و یا برآورد مالی، شرح خدمات/ پروژه را عیناً به اداره HSE ارائه نمایند.

۷-۱-۲ - اداره HSE برحسب نوع و ماهیت پروژه، حجم پروژه، میزان پیچیدگی، استقلال و تکراری بودن پروژه و ... می بایست نوع و استراتژی قرارداد را مطابق بند ۶ تعیین و سپس نسبت به انجام یکی از موارد ذیل اقدام نمایند.

➤ تهیه الزامات HSE متناسب با شرح خدمات پروژه و انضمام نمودن آن به شرح خدمات / پروژه و عودت به متقاضی (مطابق بند ۷-۳)

➤ تهیه چهارچوبی برای تهیه و تدوین HSE-Plan به عنوان یکی از اسناد مورد لزوم از سوی پیشنهاد دهندگان (مطابق بند ۷-۴)

۷-۱-۳ - در صورتیکه مناقصه عمومی باشد متناسب با نوع فعالیت و واگذاری می بایست معیارهای ارزیابی و نحوه ارزیابی از اداره HSE توسط متقاضی درخواست و سپس به فراخوان و دریافت مدارک کیفی جهت ارزیابی مبادرت گردد.

۷-۱-۴ - در ارزیابی کیفی حضور نماینده اداره HSE جهت ارزیابی براساس مطالب ارائه شده در بند ۷-۱-۲ ضروریست.

۷ + ۵ حضور نماینده HSE در کمیته‌های عملیاتی - فنی و فنی - بازرگانی بر اساس ابلاغیه مدیر عامل وقت شرکت ملی نفت ایران به شماره م ع / ۱۷۹۰۱۰ مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۵ ضروری است.

۷ + ۶ معیارها و حدود پذیرش برحسب مکانیزم ارائه شده در بند ۷-۱-۳ و ماهیت پروژه توسط تیم ارزیابی کیفی مطابق آئین نامه معاملات صورت می‌گیرد.

۷ + ۷ در صورتی که بر مبنای استراتژی HSE قرارداد، ارائه HSE-Plan از سوی پیمانکار ضروری باشد، الزامات HSE-Plan به عنوان ضوابط طرفین قابل اجرا بوده و می‌بایست در شرایط خصوصی پیمان قرار گیرد.

۷ + ۸ پس از انتخاب پیمانکار و انعقاد قرارداد، می‌بایست یک نسخه از پیمان در اختیار اداره HSE به منظور نظارت و کنترل الزامات HSE تعریف شده در قرارداد قرار می‌گیرد.

۷ + ۹ پس از انعقاد قرارداد و قبل از شروع کار، به منظور تفهیم مسئولیت ها و وظایف کارفرما و پیمانکار در حین اجرا، می‌بایست جلسات شروع به کار بعد از انعقاد قرارداد و قبل از اجرای پروژه بین نمایندگان کارفرما، مدیر پروژه و افراد کلیدی پیمانکار برگزار گردد.

۷ + ۱۰ تمام موارد HSE می‌بایست در جلسات شروع به کار^۱ به طور کامل شفاف سازی شده و صورت جلسه گردد و به امضاء و تأیید طرفین (کارفرما و پیمانکار) برسد. صورت جلسه تدوین شده به منزله اسناد قرارداد بوده و لازم‌الاجرا است.

۷ + ۱۱ اداره HSE در تمامی پیمان ها ناظر بر الزامات HSE قرارداد بوده و بصورت ماهیانه براساس چک لیست استخراج شده از الزامات HSE و یا HSE-Plan می‌بایست ارزیابی و نظارت داشته و به ناظر فنی گزارش و متناسب با نوع تخلفات، جرائم لازم را اعمال نماید.

۷ + ۱۴ - در صورت عدم رعایت هریک از بندهای الزامات HSE و یا HSE-Plan توسط پیمانکار، نماینده HSE کارفرما مجاز خواهد بود برخوردهای انضباطی به ترتیب ذیل را انجام دهد:

- اخطار شفاهی به پیمانکار
- اخطار کتبی به پیمانکار، درخواست اخراج فرد خاطی، اخذ تعهد و دادن فرصت مناسب جهت رفع

موارد نایمن و انجام اقدامات اصلاحی

- دستور توقف فعالیت‌های مخاطره‌آمیز و جریمه دیرکرد
 - اعلام گزارش تخلف به ناظر فنی پیمانکار و کسر از صورت وضعیت پیمانکار به صورت درصدی از صورت حساب‌های ماهیانه و یا در صدی از آیتم قراردادی مورد نظر
- ۷ + ۱۴ - در صورتی که پرداخت مالی به پیمانکار با توجه به ماهیت قرارداد به صورت درصد پیشرفت پروژه، فهرست بها و یا نیروی انسانی باشد، میزان جرائم و درصد تعریف شده در بند ۷-۱-۱۲ متناسب و مرتبط با آن بنا بر پیشنهاد رئیس اداره HSE کارفرما مشخص و پس از بررسی و تأیید در کمیسیون معاملات، اعمال خواهد شد.
- ۷ + ۱۴ - شرکتهای تابعه مجاز خواهند بود که چنانچه مکانیزم بهتری را برای تعریف جرائم بر اساس تجربه و ماهیت قرارداد در انواع پیمانها داشته باشند، می توانند آن را برای قراردادهای کوچک با تأیید مدیر عامل، قراردادهای متوسط با تأیید کمیسیون معاملات و برای قراردادهای بزرگ با تأیید هیات مدیره شرکت خود تعریف و اعمال نمایند.
- ۷ + ۱۵ - تأیید صورت وضعیت هر مرحله پیمانکار قبل از ارسال به امور پیمان ها و قراردادهای می بایست توسط اداره HSE انجام گیرد.
- ۷ + ۱۶ - خسارت توقف کار بر عهده و هزینه پیمانکار بوده و کارفرما در این خصوص هیچ گونه تعهدی نخواهد داشت.
- ۷ + ۱۷ - در صورت ضعف دستگاه نظارت فنی پیمانکار، نماینده HSE کارفرما باید گزارش عدم کفایت را به مدیرعامل شرکت داده و نسبت به آن اقدامات اصلاحی مناسب و پیگیری‌های لازم صورت پذیرد.
- ۷ + ۱۸ - در مورد قراردادهای تکراری، کارفرما می بایست الزامات HSE و HSE-Plan را با توجه به تجربیات بدست آمده، تغییرات مورد نیاز را اعمال و مورد بازنگری و اصلاح قرار دهد و از کپی کردن قراردادهای مشابه خودداری نماید.

۷ نقشها و مسئولیتها

مدیریت HSE ارشد سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، به عنوان صاحب فرآیند^۲ راهنمای مدیریت HSE پیمانکاران، بر حسن اجرای این راهنما نظارت عالی خواهد نمود. همچنین مسئولیت هر گونه بازنگری و بروزرسانی این راهنما را نیز به عهده دارد. مسئولیت پیاده سازی و اجرای این راهنما بر عهده بالاترین مقام مسئول شرکتهای اصلی در منطقه خواهد بود. بر اساس این راهنما، شرکتهای مذکور می بایست چگونگی نهادینه نمودن کار و الزامات پیاده سازی این مستند را در سطح شرکت خود با توجه به شرایط و نوع فعالیتهای موجود در قراردادهای مربوطه و متناسب با نوع ساختار سازمانی در قالب "دستورالعمل مدیریت HSE پیمانکاران" تدوین نمایند.

۷-۴-۱ مدیر عامل شرکت

مدیران عامل شرکتهای اصلی مستقر در منطقه که پروژه / طرح توسعه ای / ارائه فعالیت به پیمانکار در قالب قرارداد در محدوده مسئولیتشان تعریف می گردد، مسئولیتهای ذیل را عهده دار می باشند:

- اطمینان از تدوین و حسن اجرای دستورالعمل مدیریت HSE پیمانکاران مطابق الزامات تعریف شده در این راهنما
- حمایت و پشتیبانی در راستای پیاده سازی الزامات HSE پیمانکاران

۷-۴-۲ امور حقوقی و قراردادها

- حصول اطمینان از برآورده نمودن الزامات قانونی در ارتباط با قوانین، مقررات و آئین نامه ها و کلیه الزامات تعریف شده در راهنمای مدیریت HSE پیمانکاران به نحو مطلوب.

۷-۴-۳ اداره HSE

- همکاری با واحد متقاضی در تهیه الزامات HSE مرتبط با شرح خدمات پروژه
- همکاری با واحد متقاضی در تعیین استراتژی HSE قرارداد
- ارزیابی کیفی HSE شرکت کنندگان در مناقصه عمومی
- حضور در کمیته فنی - بازرگانی
- شرکت در جلسات شروع کار و توجیه پیمانکار در خصوص رعایت الزامات HSE

- بازرسی ادواری و ممیزی HSE پیمانکاران در حین اجرا و پایان کار و تهیه گزارش ارزیابی عملکرد HSE پیمانکار
- تعریف جرائم تخلف از الزامات HSE و HSE-Plan، برخورد با کارکنان متخلف و توقف کار ایمن
- تأییدیه گزارش صورت وضعیت پیمانکار و ارائه به امور/ اداره حقوقی و قراردادهای به منظور اعمال جرائم احتمالی در صورت وضعیت پیمانکار

۷-۴-۴ مجریان طرح/مدیر پروژه (ناظران فنی)

- در تمامی طرحهای توسعه ای و یا فعالیتهای برون سپاری در قالب قرارداد در سطح شرکت های مستقر در منطقه، مجری آن طرح و یا مدیران پروژه (ناظران فنی) مسؤلیت سرپرستی موارد ذیل را عهده دار هستند:
- توجیه پیمانکار طرح/پروژه در خصوص برآورده نمودن الزامات قانونی مرتبط با HSE
 - کنترل، سرپرستی و نظارت عالیه بر کیفیت عملکرد پیمانکاران اصلی و فرعی در پیاده سازی الزامات HSE متناسب با قرارداد در حین اجرا
 - اطمینان از آگاهی پرسنل پیمانکار در خصوص نقش و وظیفه خود در قبال الزامات HSE و در صورت نیاز برنامه ریزی دوره های آموزشی برای پرسنل پیمانکار
 - ارائه گزارش عملکرد HSE و آمار حوادث ماهیانه پیمانکاران اجرایی
 - مشارکت، همکاری و تعامل مناسب با اداره HSE در اجرای الزامات HSE پیمانکاران

۷-۴-۵ مدیریتهای واحدها و ادارات مستقل در شرکتهای مستقر در منطقه به عنوان متقاضی

- ❖ ارتباط و تعامل مناسب و واقعی با ادارات HSE و QC در تعریف و تهیه شرح خدمات فعالیت- های برون سپاری در قالب قراردادها
- تبصره: مدیریت ها / واحدها و ادارات ستادی شرکت های مستقر در منطقه، به عنوان متقاضی در قراردادهای خود موظف به اجرای مفاد این راهنما با همکاری مدیریت HSE ارشد سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس می باشند.

۷-۳ حداقل الزامات HSE کارفرما

این الزامات بر اساس ریسک ها و ماهیت شرح کار پروژه که در ابتدای کار در اختیار HSE قرار گرفته است، کاربرد داشته و می تواند بر حسب ماهیت قرارداد ، برخی از الزامات بدلیل عدم کاربردی بودن آن صرف نظر شود . حداقل الزامات شامل موارد زیر است:

۷-۳-۱ الزامات HSE در طراحی و مهندسی

- ۷ ۴ ۱ تعیین استانداردهای زیست محیطی برای موضوع مورد طراحی منطبق بر قوانین و مقررات الزامی بوده و در صورت وجود مطالعات ارزیابی زیست محیطی، نتایج آن می بایست در طراحی مد نظر قرار گیرد.
- ۷ ۴ ۲ رعایت اصول ایمنی ذاتی در مرحله طراحی مفهومی و پایه، انتخاب فرآیندها، تجهیزات و مواد الزامی بوده و استانداردهای بین المللی و ملی می بایست تعیین شود.
- ۷ ۴ ۳ جانمایی واحدهای عملیاتی و تجهیزات و نیز فضاهای غیر عملیاتی، می بایست مورد ارزیابی ریسک قرار گرفته و به تأیید برسد و طبقه بندی مناطق خطرناک بر اساس استاندارد IPS تعیین گردد.
- ۷ ۴ ۴ در انتخاب جانمایی واحدهای عملیاتی، غیر عملیاتی، فضای دسترسی ایمن، مسیرهای فرار و تهیه نقشه Plot Plan انجام مطالعات HAZID ضروری است.
- ۷ ۴ ۵ انجام مطالعات HAZOP برای فرآیندهای عملیاتی الزامی بوده و در صورت هر گونه تغییر در مراحل فرآیند مهندسی و اجراء، این مطالعات باید مورد بازنگری قرار گیرد.
- ۷ ۴ ۶ سیستم مدیریت ایمنی فرآیند باید در مراحل طراحی مد نظر قرار گرفته شود .
- ۷ ۴ ۷ در صورتی که موضوع مورد طراحی، توسعه بخشی از فرآیند می باشد می بایست مدارک ایمنی و ارزیابی ریسک کل فرآیند مورد بررسی قرار گیرد.
- ۷ ۴ ۸ کلیه مدارک فنی مربوط به طراحی سیستم های ایمنی، آتش نشانی و زیست محیطی می بایست توسط اداره HSE در مراحل مختلف پروژه بررسی شود و مورد تأیید قرار گیرد.
- ۷ ۴ ۹ الزامات پدافند غیرعامل و مدیریت بحران برای موضوع مورد طراحی می بایست تعیین و در صورت وجود مطالعات پدافند غیر عامل، خروجی آن باید در فرآیند طراحی مد نظر قرار گیرد.
- ۷ ۴ ۱۰ در صورت فقدان استانداردهای مرتبط (داخلی، ملی و بین المللی) برای موضوع خاصی در فعالیت های قرارداد، می بایست پیمانکار تأییدیه آن را در ارتباط با موضوعات HSE از اداره HSE کارفرما اخذ و برای دیگر موارد از واحد / اداره مربوطه همانند اداره مهندسی / ناظر فنی اخذ نماید.

۷-۳-۲ الزامات نصب و ساختمان، خدمات فنی و عمومی

۷ ۴ ۱- تجهیز کارگاه (در صورت نیاز)

- ✓ پیمانکار موظف است در زمان تجهیز کارگاه نسبت به تدارک تجهیزات مورد نیاز برای آغاز و انجام عملیات موضوع پیمان، تجهیزات ایمنی و آتش نشانی، وسایل حفاظت فردی و سایر ملزومات HSE مطابق فهرست منظم به قرارداد و مورد تأیید نماینده کارفرما را پیش از شروع کار بر اساس نوع کار و تعداد کارکنان تهیه نماید.
- ✓ برنامه زمان بندی تجهیز کارگاه می بایست از طرف پیمانکار به نماینده کارفرما قبل از تجهیز کارگاه ارائه شود.
- ✓ پیمانکار موظف است در زمان تجهیز کارگاه، انبار و یا فضاهای کار، تمامی موارد ایمنی را رعایت نموده و در صورت نیاز از اداره HSE کارفرما جهت ایجاد محیطی ایمن کمک بگیرد.
- ✓ کلیه تاسیسات موقت، محل های کاری، محل های استقرار کارکنان، کمپ ها، رستوران ها، تاسیسات و تجهیزات تامین آب آشامیدنی، سرویس های بهداشتی و ... می بایست مطابق ضوابط و الزامات وزارت بهداشت، وزارت کار، وزارت نفت و سازمان محیط زیست تجهیز شوند.
- ✓ استفاده از کانتینر به منظور استقرار کارکنان پیمانکار یا به عنوان محل کارگاه ممنوع می باشد.
- ✓ جهت انشعاب برق کانکس ها باید از اداره HSE کارفرما مجوز کتبی اخذ شود. در هر حال حصول اطمینان از وجود سیستم های ایمنی همچون کلیدهای محافظ جان، سیم ارت و ... ضروری است.
- ✓ تحت هیچ شرایطی کارکنان مجاز به خوابیدن در محل کارگاه یا دفتر کار حتی پس از اتمام ساعات کار نمی باشند.
- ✓ استفاده از هر نوع سیستم گرمایشی منوط به اخذ مجوز کتبی از نماینده HSE کارفرما می باشد.
- ✓ رعایت کامل دستورالعمل و مقررات ایمنی مربوط به ورود و خروج و تردد خودروها الزامی است.

✓ علائم ایمنی، هشدار دهنده و مسیرهای خروج بایستی در محل کار پیمانکار مطابق استاندارد طراحی و نصب شوند.

۷ ۴ ۴ ۴ قوانین و مقررات عمومی HSE

✓ تمامی الزامات HSE که برای کارکنان کارفرما وجود دارد، نظیر ضبط و ربط محیط کار، مجوزهای انجام کار، استفاده از وسایل حفاظت فردی و ... برای کارکنان پیمانکار نیز الزامی بوده و برقرار است.

✓ محدودیت‌های زمانی و تسریع در انجام پروژه نباید منجر به عدم رعایت الزامات HSE و اثرات نامطلوب عملکرد پیمانکاران گردد در صورت انجام چنین اقداماتی، پیمانکار مسئولیت کامل در ارتباط با هر گونه پیامدهای منفی آن را برعهده خواهد داشت.

✓ با تغییر شرایط پیمان که باعث تحت تاثیر قرار گرفتن الزامات HSE در موضوع انجام پیمان گردد، می‌بایست تدابیر جدید HSE متناسب با نوع تغییرات توسط پیمانکار انجام و اجرای آن توسط پیمانکار می‌بایست پس از تأیید نماینده کارفرما انجام پذیرد. در این خصوص اجرای کامل الزامات مدیریت ریسک و تغییر مطابق با بند ۷-۳-۲-۴-۴ الزامی است.

✓ هرگونه تغییر در شرایط اجرای کار شامل نیروی انسانی، تجهیزات، فرآیندها و رویه‌های کاری باید به اطلاع و تأیید نماینده کارفرما برسد.

✓ استعمال سیگار و هرگونه دخانیات در کلیه اماکن محل اجرای کار اعم از اماکن عمومی، روباز و سرپشته برای کارکنان پیمانکار ممنوع می‌باشد.

✓ تردد کارکنان پیمانکار بدون لباس کار و وسایل حفاظت فردی در محوطه کارگاه ممنوع است.

✓ قبل از ورود کارکنان پیمانکار به محوطه کارگاه، می‌بایست دوره‌های آموزش ایمنی عمومی از طرف پیمانکار برگزار گردد و تمامی کارکنان پیمانکار می‌بایست دوره آموزشی فوق الذکر را بگذرانند. در صورت عدم اجرای آن توسط پیمانکار، اداره HSE کارفرما مجاز خواهد بود تمهیدات مربوط به اجرای دوره‌ها را انجام و هزینه‌های آن را از صورت وضعیت پیمانکار کسر نماید.

۴ ۴ ۴ ۷ نیروی انسانی

✓ ارائه برنامه زمان بندی برای تامین نیروی انسانی مورد نیاز مطابق با برنامه زمان بندی پیشرفت پروژه توسط پیمانکار متناسب با موضوع پیمان الزامی است.

✓ پیمانکار موظف است، ساختار سازمانی موضوع پیمان خود را با تعریف تعداد و تخصص های مرتبط مطابق اسناد مناقصه تعیین و کتباً به کارفرما ارائه نماید.

✓ پیمانکار می بایست مکانیزم حصول اطمینان از واجد صلاحیت بودن تمامی کارکنان خود را از نظر دانش انجام کار، مهارت های تجربی و سلامت جسمی و روانی متناسب با نوع انجام کار تعریف و ارائه نماید.

✓ مواردی را که در ساختار سازمانی HSE پیمانکار تاثیرگذار بر موضوع تعداد نیروی انسانی پیمانکار است عبارتند از:

- حجم کار
- نوع و تنوع فعالیت های مرتبط (با توجه با نتایج شناسایی و ارزیابی های ریسک صورت گرفته)
- موقعیت های کاری (از نظر کمی و کیفی)
- پتانسیل و ظرفیت اجرای موضوع قرارداد و پیمان در مکان /محل (شهر و استان) با توجه به شرایط کاری پرسنل و نیروی کار مورد استفاده (دانش، تجربه، مهارت، فرهنگ کاری، دسترس بودن و ...) در پیمان

✓ حداقل تعداد نیروی HSE لازم برای پیمان های فعالیت های مربوط به ساخت و ساز، پروژه- های اجرایی و تعمیراتی و خدمات فنی و یا قسمت های ب و ج بند ۶ مطابق ذیل می تواند باشد.

برای فعالیت موضوع پیمان به صورت متمرکز:

- تا ۵ نفر نیرو پیمانکار، نماینده پیمانکار، مسئول HSE پیمانکار نه می باشد
- از ۵ تا ۵۰ نفر نیرو پیمانکار، ۱ نفر مسئول HSE (تمام وقت)

- از ۵۰ نفر به بالا به ازاء هر ۵۰ نفر، ۱ کارشناس / بازرس زیر نظر مسئول HSE پیمانکار اضافه می‌گردد (تمام وقت)

برای فعالیت موضوع پیمان به صورت غیر متمرکز:

- از ۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار در فاصله ۵۰ کیلومتری، ۱ نفر مسئول HSE (نفر اول) (تمام وقت)

- از ۲۵ نفر به بالا به ازاء هر ۲۵ نفر، ۱ کارشناس / بازرس زیر نظر مسئول HSE پیمانکار اضافه می‌گردد (تمام وقت)

- هر ۵۰ کیلومتر به بالا نیز تا ۵ نفر نیرو مسئول HSE همان نفر اول و در صورت بیش از ۵ نفر نیروی پیمانکار، مطابق بند قبل عمل می‌شود.

✓ حداقل تعداد نیروی HSE لازم برای پیمان‌هایی با فعالیت‌های مربوط به خدمات عمومی و یا قسمت الف بند ۶ مطابق ذیل می‌تواند باشد.

برای فعالیت موضوع پیمان به صورت متمرکز:

- تا ۵ نفر نیرو پیمانکار، نماینده پیمانکار، مسئول HSE پیمانکار نمی‌باشد

- از ۵ تا ۱۰۰ نفر نیرو پیمانکار، ۱ نفر مسئول HSE (تمام وقت)

- از ۱۰۰ نفر به بالا به ازاء هر ۱۰۰ نفر، ۱ کارشناس / بازرس زیر نظر مسئول HSE پیمانکار اضافه می‌گردد (تمام وقت)

برای فعالیت موضوع پیمان به صورت غیر متمرکز:

- از ۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار در فاصله ۵۰ کیلومتری، ۱ نفر مسئول HSE (نفر اول) (تمام وقت)

- از ۵۰ نفر به بالا به ازاء هر ۵۰ نفر، ۱ کارشناس / بازرس زیر نظر مسئول HSE پیمانکار اضافه می‌گردد (تمام وقت)

- هر ۵۰ کیلومتر به بالا نیز تا ۵ نفر نیرو مسئول HSE همان نفر اول و در صورت بیش از ۵ نفر نیروی پیمانکار، مطابق بند قبل عمل می‌شود.
- تذکر: ساختارهای فوق‌الذکر به عنوان حداقل نیروی انسانی مورد نیاز بوده و در صورت نیاز پیمانکار می‌بایست متناسب با حجم، نوع، تنوع فعالیت‌های مرتبط و موقعیت‌های کاری، تغییرات لازم را در جهت افزایش نیروی انسانی مورد نیاز موضوع فعالیت پیمان انجام و به تأیید کارفرما برساند.
- ✓ پیمانکار موظف است قبل از شروع به کار لیست نفرات خود را به اداره HSE ارائه نماید.
- ✓ پیمانکار موظف است به هزینه خود نسبت به انجام معاینات شغلی برای کلیه کارکنان شامل معاینات (بدو استخدام- معاینات دوره‌ای حداقل سالی یکبار و معاینات مراقبتی) اقدام و گواهی سلامت ایشان را تسلیم اداره HSE کارفرما نماید و از بکارگیری افراد قبل از نتایج معاینات پزشکی شغلی (قبل از استخدام) اجتناب نماید.
- ✓ با توجه به اینکه در برخی از پیمان‌ها (نظیر پیمان‌های حجمی و خدماتی) با تغییر پیمانکار این امکان وجود دارد که نیروهای پیمانکاری تغییری نداشته باشند، پیمانکار جدید می‌بایست برای این کارکنان نیز معاینات شغلی را مطابق با بند فوق به انجام رساند و نتیجه را به اداره HSE کارفرما اعلام نماید. در رابطه با بند فوق نماینده HSE پیمانکار باید اقدامات لازم را جهت دریافت پرونده‌های پزشکی کارکنان از پیمانکار قبلی انجام داده و به پیمانکار جدید تحویل نماید.
- ✓ پیمانکار موظف است با یکی از شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات طب کار، دارای مجوز معتبر از وزارت بهداشت و درمان قرارداد انجام معاینات را مطابق با نیاز شغلی و تأیید HSE کارفرما منعقد نمایند.
- ✓ پیمانکار موظف است قبل از انجام معاینات شغلی مجوز انجام خدمات طب کار از شرکت طرف قرارداد دریافت و به اداره HSE کارفرما جهت اخذ تأیید ارائه نماید.
- ✓ قبل از شروع بکار شرکت ارائه‌کننده خدمات طب کار، می‌بایست یک نسخه از قرارداد انجام معاینات به همراه لیست کارکنان پیمانکار را از سوی پیمانکار به اداره HSE کارفرما جهت اخذ تأیید ارائه گردد.

- ✓ به منظور آشنایی کامل کارکنان پیمانکار با تمامی الزامات، قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های HSE کارفرما، می‌بایست آموزش‌های لازم مطابق با موضوع قرارداد از سوی اداره HSE کارفرما متناسب با ریسک‌های مربوطه برنامه‌ریزی و اجرا گردد.
- ✓ در صورت نیاز، پیمانکار می‌بایست دوره‌های بازآموزی ایمنی را نیز برای پرسنل خود برنامه‌ریزی و اجرا نماید.
- ✓ برای کارگران روز مزد، فصلی و افرادی که برای یک دوره کوتاه مدت در محیط کار پیمانکار مشغول به کار هستند، می‌بایست برنامه‌ریزی دوره‌های آموزشی کوتاه مدت ضروری ایمنی انجام گیرد.
- ✓ پیمانکار می‌بایست سوابق آموزشی مربوط به نیروهای خود را نگهداری و در صورت نیاز در اختیار کارفرما قرار دهد.
- ✓ صلاحیت فنی مشاغل پرخطر و با ریسک بالا نظیر راننده جرثقیل، جوشکار و ... می‌بایست قبل از شروع کار توسط ناظر مربوطه بررسی و تأیید گردد.
- ✓ پیمانکار تحت هیچ شرایطی نبایستی به افراد کاری واگذار نماید که برای انجام آن مطابق قوانین و مقررات ملی صلاحیت انجام آن را نداشته باشند.

۷-۴-۴-۴ اجرا و عملیات

۷-۳-۲-۴-۱- تجهیزات و ادوات

- پیمانکار حسب موضوع پیمان، موظف است تجهیزات و دستگاه‌هایی را تامین کند که طراحی، ساخت و استفاده از آنها بدون اشکال باشد و دارای استاندارد‌های مربوطه باشند. و نیز به طرز مناسب تعمیر و نگهداری شوند. همچنین باید با ارائه تأییدیه‌های لازم و یا آزمایش‌های کافی و مناسب (در ابتدای پروژه و حین کار به صورت دوره‌ای و یا حسب نیاز) اطمینان حاصل نماید که عملکرد آنها ایمن بوده و هیچ‌گونه خطری، افراد، اموال و یا محیط زیست را تهدید نمی‌کند.
- کلیه ماشین‌آلات و ابزار آلات باید مطابق با استانداردهای رایج صنعت نفت و از سلامت کامل برخوردار باشند این وسایل قبل از ورود به سایت می‌بایست از نظر سلامت و ایمن مورد تأیید اداره HSE کارفرما قرار گیرد.

- اداره HSE کارفرما می بایست از ورود وسایل و تجهیزاتی که دارای نقص فنی بوده و می تواند ایمنی کارکنان را به خطر اندازد، جلوگیری نماید.
- کلیه ابزار دستی (Hand Tools) به صورت دوره ای توسط HSE پیمانکار کنترل و موارد معیوب می بایست جمع آوری و از کارگاه پیمانکار خارج گردد. اداره HSE کارفرما نظارت بر حسن انجام این مورد را بر عهده خواهد داشت.
- کلیه ابزار و تجهیزات (ب و وئو تجهیزات برقی) مورد استفاده در محدوده نواحی خطر (Hazardous Area) می بایست دارای حفاظت متناسب با طبقه بندی نواحی خطر مربوطه باشند و پیمانکار موظف به پیش بینی و تهیه چنین ادواتی با توجه به شرح فعالیت و محل های کاری مشخص شده در پیمان می باشد.
- با توجه به مخاطرات ویژه و واحدهای بهره برداری و وجود ترکیبات قابل اشتعال و سمی و همچنین مجاورت کارگاه پیمانکار با ناحیه عملیاتی و فعالیت های احتمالی در واحدهای عملیاتی که در محدوده کارهای پیمانکار می باشد، رعایت مفاد و الزامات مقررات های ایمنی عمومی و تخصصی شرکت ملی نفت ایران ضروری است.
- در صورتی که پیمانکار در حین انجام کار از عملیات پرتونگاری / رادیوگرافی استفاده نماید، لازم است پیش بینی کامل تجهیزات و لوازم مورد نیاز بعمل آمده و از تمامی مجموعه مقررات کشوری پیروی گردد.

۷-۳-۲-۴-۲- تجهیزات حفاظت فردی

- پیمانکار می بایست تجهیزات حفاظت فردی مورد نیاز را مطابق با الزامات و مقررات HSE شرکت ملی نفت با هزینه خود فراهم نماید. (تذکر: چنانچه تهیه تجهیزات حفاظت فردی بر عهده کارفرما باشد، می بایست مطابق با دستورالعمل مربوطه کارفرما عمل شود).
- نوع تجهیزات و ادوات حفاظت فردی مورد نیاز پیمانکار می بایست توسط اداره HSE کارفرما تأیید گردد.
- وسایل و تجهیزات حفاظت فردی که پیمانکار تهیه می نماید باید از نوع مرغوب، مقاوم و

متناسب با نوع کار بوده و قبل از خرید انبوه می بایست نمونه‌ای از آن به تأیید اداره HSE کارفرما رسیده باشد.

۷-۳-۲-۴-۳- تردد خودروها و ماشین آلات (سبک و سنگین)

- پیمانکار موظف است در زمان حمل و نقل ماشین آلات و وسایل نقلیه سنگین، مجموعه مقررات ایمنی ارائه شده از سوی اداره HSE کارفرما را رعایت نموده و در تمامی مراحل هماهنگی - های لازم را با اداره HSE کارفرما بعمل آورد.
- کلیه خودروها اعم از سبک و سنگین قبل از ورود به محل اجرای کار، توسط نماینده HSE کارفرما بازدید و پس از تأیید اداره HSE کارفرما و اخذ مجوزهای حراستی، مجاز به ورود به محل اجرای کار می باشند.
- ورود هرگونه مصالح به محل اجرای کار فقط با خودرو متناسب با حمل بار مجاز می باشد. (از لحاظ وزن، حجم و ابعاد و ماهیت مخاطره آمیز بودن نوع آن)
- کلیه رانندگان خودروهای سبک و سنگین پیمانکار جهت رانندگی در محل اجرای کار و موضوع پیمان باید گواهینامه رانندگی داخلی از اداره HSE کارفرما اخذ نمایند. نحوه آموزش و صدور این گواهینامه مطابق روش‌ها و دستورالعمل های کارفرما می باشد.
- رانندگان خودروهای سنگین علاوه بر گواهینامه رانندگی داخلی، باید دارای گواهینامه تأیید سلامت جسمانی تحت نظارت سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای وزارت راه و شهرسازی باشند.
- کلیه بالابرها از قبیل جرثقیل، لیفتراک باید قبل از ورود به مجتمع دارای گواهینامه سلامت فنی از مؤسسات بازرسی معتبر باشند. بدیهی است حراست کارفرما از ورود تجهیزات بالابر فاقد گواهینامه سلامت فنی حتی به طور موقت جلوگیری خواهد نمود.
- کلیه وسائط نقلیه سبک و سنگین، بایستی سالم و بدون نقص فنی بوده و از نظر ظاهری نیز دارای شرایط مناسب باشند. در غیر اینصورت از ورود آنها توسط اداره حراست کارفرما جلوگیری خواهد شد.

۷-۳-۲-۴-۴- مدیریت ریسک و تغییر

- پیمانکار می‌بایست با توجه به نوع مخاطرات مربوط به مشاغل و فعالیت‌های موضوع پیمان خود، با استفاده از یک روش مشخص، استاندارد و شناخته شده را برای ارزیابی ریسک و پیش‌بینی اقدامات کنترلی اصلاحی و پیشگیرانه انجام داده و دستورالعمل‌های ایمنی را پیش‌بینی و اجرا نماید.
- قبل از شروع کار کارکنان پیمانکار می‌بایست با آگاهی کامل نسبت به عملیات خود و سایر فعالیت‌هایی که در محدوده عملیاتی مجاور در حال انجام است آگاه بوده و نسبت به تمامی خطرات محیط کار آشنایی کامل داشته باشند.
- پیمانکار موظف است با بکارگیری روش‌های شناسایی، ارزیابی، پایش و کنترل ریسک - های HSE و انجام به موقع معاینات طب صنعتی در حیطه وظایف و تعهدات خود بر اساس مفاد پیمان، از بروز و شیوع بیماری‌های مرتبط با کار در کارکنان خود پیشگیری و از سلامت آنها اطمینان حاصل کند.
- پیمانکار موظف است نسبت به تهیه، تکمیل و به‌روز رسانی شناسنامه بهداشت صنعتی برای هر کدام از واحدهای مربوطه / کارگاه از قبیل اماکن، اقامتگاه‌ها، رستورانها، آشپزخانه‌ها اقدام نماید.
- هرگونه تغییر در شرایط حقوقی پیمان که مسائل HSE را تحت تاثیر قرار دهد باید به تأیید کارفرما برسد. تدابیر جدید HSE باید اعمال شده و به تأیید کارفرما برسد.
- هرگونه تغییر در فرایند کاری، روش اجرایی، نیروی انسانی، تجهیزات و ادوات پیمانکار می‌بایست منطبق با سیستم مدیریت تغییر کارفرما، مدیریت گردد.

۷-۳-۲-۴-۵- پروانه‌های کار

- جهت انجام کارهای ذیل اخذ پروانه کار^۳ از مسئولین ذیربط کارفرما و براساس ضوابط و الزامات پروانه کار کارفرما الزامی است. همچنین اداره HSE کارفرما می‌بایست فعالیت‌هایی را که

متناسب با نوع موضوع پیمان نیاز به اخذ پروانه کار دارند را مشخص نماید و به پیمانکار ارائه دهد.

فعالیت‌های زیر نمونه‌هایی از این نوع فعالیت‌ها می‌باشند:

- هرگونه کار گرم (Hot Work) در نواحی عملیاتی و محل‌های کار
 - هرگونه کار سرد در نواحی عملیاتی، تابلوهای شبکه برق، ابزار دقیق موجود در تأسیسات
 - هرگونه عملیات ورود به فضای بسته
 - هرگونه ورود ماشین‌آلات سبک و سنگین به واحدهای عملیاتی
 - عملیات بلند کردن و حمل بار
 - عملیات کار در ارتفاع
 - هرگونه عملیات گودبرداری
 - هرگونه عملیات پرتونگاری در محدوده محل اجرای کار و سایر نواحی
- پروانه کار دریافتی می‌بایست دارای امضاء مجاز مسئولین مربوطه از کارفرما، مسئول پیمانکار و یا ناظر مربوطه باشد.
 - مسئولیت حسن اجرای موارد فوق بر عهده پیمانکار و عالی‌ترین مقام مقیم کارگاهی پیمانکار (نماینده پیمانکار، مدیر پروژه/ رئیس کارگاه) می‌باشد.
 - پیمانکار می‌بایست نظارت دقیق در جهت حصول اطمینان از اجرای کامل بندهای فوق‌الذکر را در مدت زمان انجام پیمان برای تمامی فعالیت‌های مربوطه داشته باشد.

۷-۳-۲-۴-۶- ارتباطات

- به منظور اطمینان از انجام کار به شیوه ایمن و پیشگیری از حوادث محیط کار، ضروری است تا از طرف پیمانکار، مقدمات لازم برای مشارکت همه‌جانبه نیروی کار در فعالیت‌های HSE فراهم شود.
- به منظور اجرای کامل و مؤثر الزامات HSE، ضرورت ارتباط، حسب موضوع، در قالب جلسات HSE، تبیین قوانین، تدوین دستورالعمل‌ها، مطابق دسته‌بندی و اهداف مشخص نظیر جلسات آغاز کار، جلسات ارزیابی ریسک، جلسات دوره‌ای بازرسی و ... برنامه‌ریزی و برگزار گردد. هماهنگی در این خصوص به عهده پیمانکار می‌باشد و پیمانکار موظف است مراتب را کتباً به

نماینده کارفرما اعلام نماید.

- ضروری است جلسات مسئولین / کارشناسان / بازرسین HSE پیمانکار و نماینده کارفرما به طور دوره ای (روزانه/ هفتگی/ ماهانه) برگزار شده و نتایج این جلسات به صورت جامع و مکتوب به نماینده کارفرما ارائه شود. بدیهی است بازرسی HSE پیمانکار بر اساس چک لیست های مدون که قبلاً از سوی HSE پیمانکار تهیه و به تأیید نماینده کارفرما رسیده، انجام می گردد.
- عملکرد پرسنل پیمانکاران فرعی به منزله عملکرد پرسنل پیمانکار محسوب شده و کلیه ضوابط این دستورالعمل برای آنها نیز جاری بوده و لذا در این خصوص پیمانکار مسئول پاسخگویی در مورد عملکردهای HSE تمامی پیمانکاران فرعی خود است.
- پیمانکار می بایست همکاری کامل با بازرسین سازمان ها و ادارات دولتی مرتبط با HSE از جمله بازرسین وزارت کار، وزارت بهداشت و سازمان حفاظت محیط زیست داشته باشد.
- پیمانکار موظف است نسبت به تشکیل جلسات کمیته حفاظت فنی ماهیانه یکبار بر اساس مواد قانونی (قانون کار و تامین اجتماعی) اقدام و نتایج صورت جلسات را به اداره HSE کارفرما ارائه نماید و اقدامات اصلاحی را مطابق با مفاد صورتجلسات انجام دهد.

۷-۳-۲-۴-۷- حوادث و بیماری

- پیمانکاران ملزم به اطلاع رسانی سریع حوادث مهم شامل "حوادث منجر به فوت، خسارات مالی قابل توجه و یا آلودگی های زیست محیطی وسیع" مطابق دستورالعمل ثبت و ارائه گزارش و حوادث مهم از طرف کارفرما می باشند.
- پیمانکاران اصلی ملزم به ثبت و گزارش حوادث و شبه حوادث مربوط به خود و پیمانکاران فرعی مطابق با دستورالعمل و روش تعریف شده کارفرما می باشند.
- تمامی حوادث باید توسط اداره HSE کارفرما بررسی شده و پیگیری گردد تا پیمانکار نسبت به رفع موارد نایمن (اعمال و شرایط نایمن) اقدامات اصلاحی مناسب را انجام دهد.
- پیمانکار باید در اسرع وقت، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل حوادث و اقدامات اصلاحی پیش بینی شده را در قالب درس آموزی از حوادث به منظور پیشگیری از تکرار مجدد حوادث

مشابه با هماهنگی کارفرما در اختیار کلیه افراد زیر مجموعه خود قرار دهد.

- پیمانکار موظف خواهد بود کلیه کارکنان و کارگران خود را در مقابل حوادث ناشی از کار بیمه نماید.
- پیمانکار می‌بایست در حوادثی که ناشی از نفت، گاز و مواد هیدروکربوری به همراه دارد و باعث آلوده شدن هوا، خاک، آب‌های سطحی و زیرزمینی می‌گردد، سریعاً نشتی را متوقف نموده و منطقه آلوده پاکسازی شود و نماینده کارفرما را بلافاصله مطلع نماید.
- در صورتی که مطابق تشخیص شورای پزشکی یکی از کارکنان پیمانکار به بیماری ناشی از کار مبتلا یا در معرض ابتلا باشد، پیمانکار موظف است فرد جایگزین به جای وی بکار گمارد.

۷-۳-۲-۴-۸- واکنش در شرایط اضطراری

- پیمانکار موظف است دستورالعمل شرایط اضطراری خود را با توجه به سناریوهای خطر احتمالی فعالیت‌های موضوع پیمان آماده نماید و نسبت به آمادگی افراد زیر مجموعه خود اطمینان حاصل نماید.
- پیمانکار می‌بایست از تمامی دستورالعمل‌های اضطراری اداره HSE کارفرما اطلاع کافی داشته و کارفرما باید آن را در اختیار پیمانکار قرار دهد.
- بنا به صلاحدید نماینده کارفرما، پیمانکار ملزم است در برنامه مانورهای عملیاتی (HSE) مرتبط با حوزه فعالیت موضوع پیمان خود مشارکت داشته باشد.
- پیمانکار موظف است از طرح کنترل و پاکسازی و ریزش مواد، یا یک طرح واکنش در شرایط اضطراری کارفرما (در صورت وجود) تبعیت نماید.
- پیمانکار موظف است پس از ابلاغ پیمان متناسب با تعداد کارگران و نوع خطرات انجام کار، برنامه خود به منظور تامین کادر درمانی و پزشکی و امکانات و تجهیزات پزشکی مورد نیاز از قبیل درمانگاه، آمبولانس، جعبه کمک‌های اولیه با کلیه لوازم و سایر موارد مرتبط را تهیه و به تأیید اداره HSE کارفرما برساند.
- در زمان برچیدن کارگاه نیز پیمانکار می‌بایست آمادگی لازم برای واکنش در شرایط

اضطراری را داشته باشد.

۷-۳-۲-۴-۹- مدیریت پسماند

- پیمانکار باید حداکثر تلاش خود را برای کاهش تولید پسماندهای ناشی از ساخت و ساز و فعالیتهای خدماتی نظیر حفاری و اکتشاف و سایر موارد خدماتی، تعمیراتی و بهره‌برداری صرف نماید و از الزامات سیستم مدیریت پسماند کارفرما تبعیت نماید.
- پیمانکار موظف است از قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی و آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۴ هیات دولت تبعیت نماید.
- علاوه بر مد نظر قرار دادن مبحث کمینه سازی پسماندها تمهیداتی را نیز برای محل دفن و یا دفع پسماندها طبق قوانین ملی و بین‌المللی در نظر بگیرد.
- پیمانکار می‌بایست تمام برنامه‌های خود در زمینه مدیریت پسماندها از ابتدا تا انتها را با اداره HSE کارفرما بررسی و نهایی نماید.

۷-۳-۲-۴-۱۰- مدیریت هیدروکربنها و مواد شیمیایی و لجن‌های نفتی

- پیمانکار موظف است برای حمل و نقل، نگهداری و استفاده از هیدروکربن‌ها و مواد شیمیایی و لجن‌ها موارد بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی لازم را رعایت نماید.
- پیمانکار موظف است با مدیریت مناسب مواد شیمیایی و هیدروکربن‌ها و لجن‌ها مانع از آلودگی هوا، خاک، آب‌های سطحی و آب‌های زیرزمینی شود.
- پیمانکار موظف است از طرح کنترل و پاکسازی ریزش مواد، یا یک طرح واکنش در شرایط اضطراری کارفرما (در صورت وجود) تبعیت نماید.
- پیمانکار موظف است برای انتخاب محل و روش پاکسازی و دفع، از اداره HSE کارفرما کسب تکلیف نماید.
- هزینه‌ها و جرایم احتمالی در صورت آلوده نمودن خاک در مورد حمل و نقل مواد شیمیایی، هیدروکربن‌ها و لجن‌ها به عهده پیمانکار خواهد بود.

- پیمانکار موظف است علاوه بر رعایت کنوانسیون های بین المللی مانند کنوانسیون بازل به دستورالعمل های ملی نظیر آیین نامه اجرایی حمل و نقل جاده ای مواد خطرناک (مصوبه شماره ۴۴۸۷۰/ت/۲۹۰۲۹ ه مورخ ۲۷/۱۲/۸۰ هیات وزیران) و سایر دستورالعمل های موجود در شرکت پیمانکار عمل نماید.

۷-۳-۲-۴-۱۱- آثار باستانی و مناطق چهارگانه محیط زیست

- هرگونه عملیات اجرایی که منجر به ایجاد تغییر در توپوگرافی و بافت زمین، گونه های گیاهی و جانوری و اکوسیستم منطقه گردد باید مطابق با اقدامات کنترلی پیش بینی شده در مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی صورت گرفته و عدول از آن به هیچ وجه مجاز نمی باشد.

۷-۳-۲-۴-۱۲- مدیریت آب

- فعالیت پیمانکار نباید باعث آلودگی آب های سطحی و زیرزمینی منطقه شود، پیمانکار باید حداکثر تلاش خود را جهت حفظ و پیشگیری از آلودگی آن اعمال نماید.
- HSE پیمانکار باید برای جمع آوری و دفع اصولی پساب های صنعتی و فاضلاب های بهداشتی کارکنان خود باید طرح مدیریتی داشته و این طرح باید به تصویب اداره HSE کارفرما برسد.
- پیمانکار باید مواد مصرفی و سایت تحت فعالیت خود را به گونه ای نگهداری کند که در مواقع بارندگی باعث آلودگی رواناب نگردد.
- تخلیه هر نوع ماده یا زائدات در شبکه جمع آوری فاضلاب متعلق به کارفرما ممنوع است، مگر آنکه از اداره HSE کارفرما مجوزات لازم اخذ شده باشد.
- تخلیه هر نوع ماده یا زائدات در شبکه جمع آوری آب باران ممنوع بوده و پیمانکار متخلف باید مسیر را پاکسازی کرده و به صلاح دید اداره HSE کارفرما، پیمانکار جریمه خواهد شد.
- پیمانکار موظف است از دستورالعمل ها و آیین نامه های زیست محیطی نظیر آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب تبعیت نماید.

۷-۳-۲-۴-۱۳- مدیریت کیفیت هوا

- کنترل و مدیریت هر گونه آلاینده هوای در محدوده فعالیت پیمانکار بر عهده پیمانکار است.
- کنترل ذرات و گرد و غبار ناشی از فعالیت پیمانکار بر عهده وی می باشد. در مکان هایی که به علت خاکی بودن محیط کار، پتانسیل ایجاد گرد و غبار وجود دارد باید برنامه آب پاشی مرتب با هماهنگی کامل اداره HSE کارفرما صورت گیرد.
- برای مکان هایی که هم زمان چند پیمانکار مشغول به فعالیت هستند و پتانسیل آلودگی هوا با گرد و غبار وجود دارد، کارفرما برنامه آب پاشی سایت را مدیریت نموده و هزینه ها را بین پیمانکاران تسهیم خواهد کرد.
- استفاده از مواد مخرب لایه ازن همچون تری کلرواتان یا مواد اطفاء حریق BCF برومو فلورو کربن ها در سایت ممنوع است.

۷-۳-۲-۴-۱۴- بازرسی های دوره ای

- نماینده اداره HSE کارفرما می بایست با انجام ممیزی و بازرسی های دوره ای در حین انجام کار بر عملکرد پیمانکار از دو جنبه ذیل نظارت داشته باشد:
 - الف) اطمینان از صلاحیت افراد کلیدی کارفرما و پیمانکار
 - ب) تعیین میزان تطابق فعالیت های پیمانکار با معیارهای کارفرما
- بازرسی و ممیزی به صورت رسمی و غیر رسمی توسط کارفرما در هر زمان از تأسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی پیمانکار به عمل می آید. در صورت مشاهده موارد مغایر با الزامات HSE، پیمانکار موظف است مورد را سریعاً بر طرف و تصحیح نماید.
- برنامه های ممیزی و بازرسی HSE که توسط نماینده کارفرما انجام می شود، بایستی مکتوب بوده و شامل دامنه، تناوب، مسئولیت ها، نگهداری سوابق و فهرست اقدامات اصلاحی باشد.
- تدوین مکانیزم گزارش دهی، پایش میزان اجرای الزامات HSE در حیطه وظایف و تعهدات پیمانکار نیز می باشد و پیمانکار مکلف به اجرای آن و ارائه گزارش به کارفرما می باشد.
- چک لیست های بازرسی و ممیزی الزامات HSE متناسب با فعالیت های پروژه بوده که حداقل موارد زیر را پوشش می دهد:

- تعهد مدیریت پیمانکار نسبت به موضوعات HSE
- رعایت کلیه موارد تعیین شده در قرارداد و HSE -Plan
- وجود یک سیستم کنترل HSE در مدیریت داخلی پیمانکار
- پایش کیفیت شرایط موجود و مجهز بودن ابزار و تجهیزات پیمانکار
- برگزاری منظم جلسات HSE
- مدیریت صحیح ریسک های HSE در حین اجرا و در زمان ایجاد تنگی یا احتمالی پیاده سازی و اجرای برنامه های واکنش در شرایط اضطراری و مدیریت بحران
- اعلام گزارشات صحیح و منظم از رویداد ها و تمامی حوادث، تجزیه و تحلیل آنها و پیگیری های بعدی.
- شفاف بودن مشکلات و مسائل پیمانکاران.

۷-۳-۲-۴-۱۵- برچیدن کارگاه

- وظیفه جمع آوری، پاکسازی، از بین بردن موانع ایجاد شده، پر کردن چاله ها، گودال و کانال های حفر شده و ... و بر گردان سایت به حالت اول به عهده پیمانکار می باشد.
- کلیه مواد شیمیایی مصرف نشده و یا سایر مواد باقی مانده از فعالیت پیمانکار پس از پایان عملیات اجرایی پیمان باید از سایت جمع آوری شده و به نحو مطلوب ساماندهی و یا دفع شود . کارفرما تحت هیچ شرایطی تعهدی در خصوص دفع مواد شیمیایی مازاد پیمانکار نخواهد داشت.

۷-۳-۳ الزامات HSE در زمان پیش راه اندازی و راه اندازی

مطالعات ایمنی پیش راه اندازی می بایست مطابق ابلاغیه مدیر عامل محترم وقت شرکت ملی نفت به شماره م/ع/۴۴۰۴۸۴ مورخ ۹۴/۹/۲۸ و راهنمای ایمنی پیش راه اندازی مطابق با الزامات مدرک NIOC-HSE-SF-GU-002-01 به طور کامل انجام گیرد.

▲ HSE PLAN –

در پروژه هایی که مطابق حجم و ماهیت کار پروژه و استراتژی قرارداد، نیازمند به ارائه HSE-Plan از طرف پیمانکار می - باشد (بخش ج بند ۶)، پیمانکار موظف خواهد بود بر اساس چهارچوبی که کارفرما در اختیار قرار می دهد یک HSE-Plan

ارائه دهد، در غیر اینصورت فعالیت موضوع و پیمان بر اساس الزامات HSE که کارفرما تعریف می کند (بخش ب بند ۶)، پیش برده خواهد شد.

۸ چهارچوبی که در HSE-Plan پیمانکار می بایست پوشش داده شود عبارت است از:

- خط مشی HSE: پیمانکار می بایست، تعهدات خود را در قالب خط مشی عملیاتی بهامون موضوع پروژه با تأیید بالاتری مقام شرکت خود ارائه نموده و مکانیسمی را جهت اطلاع رسانی کارکنان خود و پیمانکاران زیر مجموعه مبنی بر اجرای کامل مفاد آن فراهم نماید.
- قوانین و الزامات HSE: پیمانکار با رعایت نسبت به شناسایی، جمع آوری و رعایت قوانین و مقررات شرکت ملی نفت ایران و دیگر الزامات ایمنی، بهداشتی و زیست محیطی مرتبط با فعالیت های پروژه اقدام نموده و منطبق بر الزامات قرارداد مراعات نماید.
- نیروی انسانی: پیمانکار می بایست:
 - ✓ نیروی انسانی خود و پیمانکاران فرعی زیرمجموعه را بر پایه دانش، مهارت صلاحیت انجام کار انتخاب نموده و از تناسب آنها با وظایف محوله در برآوردن الزامات سیستم مدیریت HSE کارفرما اطمینان حاصل نماید. همچنین فرآیند حصول اطمینان از سلامت جسمانی و روانی آن را تدوین نماید.
 - ✓ پیمانکار موظف است تضمین نماید که آموزش HSE کارکنان خود و کارکنان پیمانکاران فرعی را، مطابق با فعالیت های موضوع قرارداد بین کارفرما و پیمانکار، محقق می سازد.
 - ✓ پیمانکار می بایست از کارکنان تحت شمول خود نسبت به رعایت مقررات HSE و استفاده درست از وسایل حفاظت فردی لازم، تعهد نامه کتبی اخذ نموده و در صورت عدم رعایت موارد ایمن مطابق با بندهای الزامات HSE با کارکنان متخلف برخورد و نسبت به اخذ جریمه اقدام نماید و افراد حق هیچ گونه اعتراضی نخواهند داشت.
- اجرا و کنترل عملیات: پیمانکار می بایست مدیعت کنترل عملیات خود شامل مستندات و دستورالعمل های اجرای کار، برنامه های بازرسی و ممیزی، جلسات ایمنی، برنامه های آموزشی و ... را برای تمام فعالیت های با ریسک بالا نظیر کار در ارتفاع، فضای محدود، کارگرم و ... ارائه نماید. همچنین پیمانکار برنامه زمان بندی بکارگیری نیروی انسانی، تجهیزات، ماشین آلات مورد نیاز کار را منطبق بر زمانبندی اجرای پروژه و پیشرفت آن در جلسه شروع به کار ارائه نماید.

- سیستم ارزیابی و مدیریت ریسک: پیمانکار می‌بایست سیستم شناسایی، ارزیابی و کنترل خطرات را برای تمامی فعالیت‌های فازهای مختلف طراحی، مهندسی، نصب و ساختمان، پیش راه‌اندازی و راه‌اندازی منطبق بر الزامات کارفرما ایجاد نماید.
 - واکنش در شرایط اضطراری: پیمانکار می‌بایست نسبت به تدوین مکاره‌م واکنش در شرایط اضطراری خود را منطبق بر الزامات کارفرما ارائه نماید.
 - ماشین‌آلات، ابزار و تجهیزات: پیمانکار می‌بایست مطابق با الزامات قراردادی نسبت به تدارک و بکارگیری ماشین‌آلات، تجهیزات استاندارد و ایمن اقدام نماید.
 - تجهیزات ایمنی و آتش‌نشانی، وسایل حفاظت فردی و سایر ملزومات HSE: پیمانکار موظف است تجهیزات ایمنی و آتش‌نشانی، تجهیزات حفاظت فردی و سایر ملزومات HSE را مطابق با الزامات قرارداد و مورد تأیید نماینده کارفرما تدارک ببیند.
 - سیستم بازرسی و پایش اقدامات HSE: پیمانکار می‌بایست نسبت به تدوین روی‌های بازرسی و ممیزی‌های محیط کار منطبق بر الزامات کارفرما اقدام نماید.
 - نحوه و سیستم گزارش دهی حوادث و شبه حوادث: پیمانکار می‌بایست نسبت به تدوین روی گزارش دهی، تحقیق و تجزیه و تحلیل حوادث و انجام اقدامات اصلاحی مطابق با الزامات HSE کارفرما فراهم نماید.
 - مدیریت تغییرات: پیمانکار می‌بایست مکاره‌می را برای مدیریت تغییرات احتمالی مطابق سیستم مدیریت تغییر کارفرما تدوین نماید. هرگونه تغییر در شرایط حقوقی پیمان که مسائل HSE را تحت تاثیر قرار دهد و طی تغییر در شرایط اجرایی کار (شامل نیروی انسانی، تجهیزات، فرآیندها، رویه‌ها و...) باید به اطلاع و تأیید کارفرما برسد.
 - پیمانکار می‌بایست مکانیزمی را جهت مدیریت پیمانکاران فرعی مبنی بر اجرای الزامات HSE تدوین و اجرا نماید
 - پیمانکار می‌بایست مکانیزمی را جهت کنترل و مدیریت پسماندها، پساب ها، زمین و هوا در محل اجرای موضوع پیمان تدوین و اجرا نماید.
- ▲ ♣ در کنار الزاماتی که پیمانکار در HSE- plan متعهد به انجام آن شده است در صورتی که در هر یک از موضوعات، کارفرما الزامات اختصاصی خود را دارا باشد، می‌بایست در زیر بند هر یک از موارد مربوطه قرار گیرد.

- ۳ ▲ پیمانکار می بایست جهت اتخاذ تأییدیه HSE-Plan از اداره HSE کارفرما اقدام نموده و مکانیزمی جهت رعایت و اجرا کردن آن تهیه و آن را به پرسنل خود و پیمانکاران فرعی آموزش و انتقال دهد.
- ۴ ▲ HSE- Plan پروژه باید همواره به روز بوده، و در تمامی اماکن اجرای فعالیت های پروژه وجود داشته باشد و کارکنان پیمانکار نسبت به آن آشنایی کافی و مناسب داشته باشند.
- ۵ ▲ برای فعالیت های پیمانکاری بیش از یک سال، HSE- Plan پیمانکار باید سالانه مورد بازنگری قرار گرفته و با تغییرات کاری و محیطی مطابقت داده شود.
- ۶ ▲ رئیس اداره HSE کارفرما مجاز است که قراردادهای بدون HSE-Plan را متوقف نماید.
- ۷ ▲ نماینده پیمانکار موظف است در جلسه شروع به کار، HSE-Plan را تشریح نموده و پاسخگوی سؤالات مربوطه باشد.